

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчено радою ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

Протокол № ____ від _____ 2020р.

Голова Вченої ради, ректор

_____ Смоланка В.І.

ПРОЄКТ

Освітньо-наукова програма

«Соціологія»

Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 054 «Соціологія»

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Уведено в дію наказом ректора

від « ____ » _____ 2020 р.

за № _____

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ

Освітньо-наукова програма на здобуття освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» оцінена позитивно та рекомендована до впровадження в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Рецензенти:

1. Сокурянська Л.Г. – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

2. Пачковський Ю.Ф. – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Львівського національного університету імені Івана Франка.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Політологія» підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та на підставі проекту стандарту вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія» за третім рівнем вищої освіти.

Освітньо-наукова програма розроблена робочою групою у складі:

1. **Шандор Федір Федорович** – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ» (гарант освітньо-наукової програми);
2. **Лукашевич Микола Павлович** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «УжНУ»;
3. **Варга Наталія Іллівна** – кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної ДВНЗ «УжНУ»;
4. **Рюль Вікторія Олександрівна** – кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної ДВНЗ «УжНУ»;
5. **Попович Анна Михайлівна** – кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної ДВНЗ «УжНУ».

Гарант освітньої програми

Шандор Ф.Ф.

Програму погоджено:

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
«Соціологія»
«Sociology»

зі спеціальності 054 «Соціологія»

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: доктор філософії / Doctor of Philosophy (Ph. D.). Спеціальність: 054 Соціологія / 054 Sociology Програма: Соціологія / Sociology
Мова навчання і оцінювання	Українська, англійська Ukrainian, English
Обсяг освітньої програми	Термін навчання 4 роки, обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми – 40 кредитів ЄКТС
Тип програми	освітньо-наукова
Повна назва закладу вищої освіти, а також структурного підрозділу у якому здійснюється навчання	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», факультет суспільних наук, кафедра соціології та соціальної роботи / State University «Uzhhorod National University», Faculty of Social Sciences, Sociology and Social Work Department
Наявність акредитації	–
Цикл/рівень програми	Національна рамка кваліфікацій України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Другий рівень вищої освіти (диплом магістра, спеціаліста)
Форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Мета освітньо-наукової програми – освітньо-наукова підготовка докторів філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», що здатні провадити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність у галузі політичних наук та споріднених областях. Завданнями ОНП є: - формування у здобувача ступеня доктора філософії загальних та фахових компетентностей, достатніх для проведення власного наукового дослідження за спеціальністю 054 «Соціологія», участі у колективній науково-дослідній роботі, здійснення власної педагогічної діяльності у закладі вищої освіти; - створення умов для виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження та підготовки дисертації відповідно до вимог, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі політичних наук за спеціальністю 054 «Соціологія»;

	<ul style="list-style-type: none"> - створення умов для оприлюднення та публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії у фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій; - підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науковий простір фахівця ступеня доктора філософії за спеціальністю «соціологія», здатного до самостійної науково-дослідної, науково-організаційної та практичної діяльності в галузі соціології, соціальних досліджень, експертизи та консультування, до викладацької роботи у вищих навчальних закладах - забезпечення оволодіння методиками викладання у закладі вищої освіти та проведення навчальних занять; - забезпечення якісного проміжного контролю виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створення умов для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт; - створення умов для підготовки до процедури захисту дисертації здобувачем наукового ступеня у спеціалізованій вченій раді.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 054 «Соціологія»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна
Фокус освітньої програми та спеціалізації	Поєднання емпіричних (фактологічних) і теоретичних (концептуальних, методологічних) знань з одночасним формуванням прикладних умінь і навичок, що дозволить дипломованим докторам філософії приступити до практичної професійної діяльності, проведення наукових досліджень у галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «соціологія», набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
Особливості програми	Освітня складова освітньо-наукової програми охоплює широкий спектр інноваційних напрямів розвитку теорії і практики соціології. Наукова складова освітньо-наукової програми визначається індивідуальним навчальним планом аспіранта. Можливість поєднання й узгодження із програмами вітчизняних і зарубіжних закладів-партнерів у рамках різних форм академічної мобільності.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до	Випускник програми може претендувати на посади наукового співробітника, викладача соціально-поведінкових

працевлаштування	дисциплін у ЗВО різного рівня акредитації; аналітика, експерта, консультанта в академічних та освітніх установах, центрах соціальних досліджень, консалтингу та аналітики; органах державного управління та місцевого самоврядування; інших установах різних форм власності (державних та приватних); в міжнародних та вітчизняних наукових програмах та проектах
Подальше навчання	Докторантура за програмою четвертого (наукового) рівня вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Стиль навчання – творчо-орієнтований та проблемно-орієнтований, спрямований передусім на реалізацію індивідуального масштабного дослідницького проекту, який ретельно контролюється, надаючи певну відповідальність досліднику на початковому етапі за вибір методу, предмету та організацію часу. Лекції, семінари, практичні заняття в групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами, робота над власним науковим дослідженням. Передбачається написання наукових статей, які презентуються та обговорюються за участі викладачів та аспірантів.
Оцінювання	Письмові та усні екзамени, семінари, практичні заняття, проекти, презентації, звітування та атестація, захист дисертаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні теоретико-методологічні та прикладні проблеми в галузі соціальних та поведінкових наук, зокрема соціології, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, соціальну експертизу та консультування; ефективно впровадження отриманих результатів у практику суспільної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1.Глибинні системні компетентності в області сучасних методів проведення досліджень в галузі соціології та в суміжних галузях. ЗК2.Здатність до самостійного пошуку, критичного аналізу, оцінки і синтезу нових ідей. ЗК3.Уміння ефективно спілкуватися з широкою науковою спільнотою та громадськістю з актуальних питань соціології, соціальних та поведінкових наук, організувати та проводити навчальні заняття з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів. ЗК4.Здатність компетентно представляти наукову інформацію в усній та письмовій формах (в тому числі іноземною мовою) із застосуванням відповідної лексики. ЗК5.Ініціативність, дослідницька майстерність, креативність у постановці та реалізації дослідницьких ідей. ЗК6.Здатність до саморозвитку і самовдосконалення впродовж життя, відповідальність за навчання інших. ЗК7.Здатність до виконання лідерських функцій при командній роботі та автономної дослідницької роботи. ЗК8.Соціальна відповідальність за результати прийнятих

<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>професійних рішень.</p> <p>ФК1. Вміння формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири і потреби сучасного суспільства, а також стан її наукової розробки.</p> <p>ФК2. Вміння визначати вплив теоретичних знань на суспільне життя, внесок окремих вчених в розвиток соціологічної науки, а також формулювати тенденції розвитку соціологічних знань; визначати роль і значення соціологічних теорій у процесі розвитку суспільства;</p> <p>ФК3. Вміння формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері, застосовувати сучасні методи і процедури перевірки гіпотез.</p> <p>ФК4. Вміння самостійно виконувати науково-дослідну діяльність у рамках спеціальності соціологія з використанням сучасних теорій, методів та інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ФК5. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати соціологічні джерела, проводити їх зовнішню та внутрішню критику, систематизацію та класифікацію.</p> <p>ФК6. Вміння оцінювати достовірність та репрезентативність джерельної інформації, застосовувати сучасні методи її теоретичного та емпіричного аналізу.</p> <p>ФК7. Вміння використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в соціологічному дослідженні.</p> <p>ФК8. Вміння визначати методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів.</p> <p>ФК9. Вміння будувати інтерпретаційні моделі на підставі якісної соціологічної інформації.</p> <p>ФК10. Вміння виявляти причини соціальних процесів та явищ шляхом розпізнавання і аналізу їхніх структурних та культурних передумов.</p> <p>ФК11. Вміння формулювати суспільно-значиму наукову проблематику, володіти різними формами публічної презентації результатів її дослідження.</p> <p>ФК12. Вміння ставити та розв'язувати дослідницькі завдання з вивчення соціоструктурних параметрів та чинників соціальних процесів, здійснювати їх теоретичний та емпіричний аналіз, застосовувати критичне мислення до аналізу ситуацій повсякдення і актуальних соціальних процесів.</p> <p>ФК13. Вміння на матеріалі реальних досліджень ґрунтовно аналізувати різноманітні дослідницькі техніки та процедури, що дозволяють досягти максимального ефективного результату.</p> <p>ФК14. Вміння використовувати методологію, понятійно-категоріальний апарат аналізу та робити порівняльну характеристику соціальних змін й трансформаційних процесів у країнах ЦСЄ.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>Програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати публікації, в межах та поза областю дослідження (ПРН1). – Здатність використовувати критичні знання в громадській сфері, що підтверджено публікацією принаймні однієї оглядової статті та статті з огляду книги (ПРН2). – Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре

	обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі (ПРН3).
	– Здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів (ПРН4).
	– Здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив (соціально-орієнтовані робочі зустрічі) (ПРН5).
	– Здатність представляти свої результати дослідження іноземною мовою (ПРН6).
	– Здатність готувати підбір матеріалу для преси/об'єднання інформації з питань викладацько-професорських ініціатив, публікувати їх у пресі чи на веб-сторінці (ПРН7).
	– Здатність ефективно планувати час для отримання необхідних результатів, що підтверджено колоквиумами, які відбуваються кожного року впродовж трьох років, та остаточним захистом (ПРН8).
	– Здатність аналізувати та посилалися на відповідні основні соціологічні роботи в письмовій формі, через усні виступи та презентації, в дисертації, знання дискусій та трендів (ПРН9).
	– Обізнаність та здатність взаємодіяти інтелектуально з найновішими соціологічними дослідженнями в спеціальній області дослідження (ПРН10).
	– Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для свого власного дослідження (ПРН11).
	– Здатність знаходити, аналізувати та об'єднувати набір документів з джерел у результуючій дисертації та в попередньому до неї дослідженні (ПРН12).
	– Здатність планувати оригінальний вклад на основі дослідження до соціологічних знань, пов'язаних з важливою задачею, який є відповідної якості для друку (ПРН13).
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>До викладання навчальних дисциплін на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти допускаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями. Викладання дисциплін англійською мовою проводять науково-педагогічні працівники, що володіють англійською мовою щонайменше на рівні B2.</p> <p>У підготовці фахівців беруть участь такі підрозділи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:</p> <p><i>підрозділи факультету суспільних наук:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кафедра соціології та соціальної роботи; - кафедра політології і державного управління; - кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; - кафедра філософії; <p><i>інші підрозділи університету:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кафедра міжнародної політики факультету міжнародних економічних відносин; - факультет іноземної філології;

	<p>- факультет математики та цифрових технологій. Базова (випускова) кафедра – <u>кафедра соціології та соціальної роботи</u>. Кадрове забезпечення освітнього процесу достатнє для забезпечення підготовки фахівців вказаної спеціальності і відповідає Ліцензійним вимогам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.</p>
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Для забезпечення освітнього процесу використовується навчально-матеріальна база факультету суспільних наук. Забезпеченість навчальними приміщеннями відповідає потребам. Для проведення практичних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів досліджень наявні спеціалізовані комп'ютерні класи факультету з необхідним програмним забезпеченням, мультимедійним обладнанням та відкритим доступом до Інтернет-мережі.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	<p>Інформаційне забезпечення ОНП:</p> <ul style="list-style-type: none"> – офіційний веб-сайт http://www.uzhnu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, розклади занять, сесій та іншу необхідну інформацію для організації освітньо-наукової діяльності аспірантів та здобувачів спеціальності 054 «Соціологія»; – відкритий доступ до мережі Інтернет; – наукова бібліотека, читальні зали; – віртуальне навчальне середовище Moodle; <p>Навчально-методичне забезпечення ОНП відповідає встановленим вимогам. Зокрема, наявні навчально-методичні комплекси; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи аспірантів та здобувачів з відповідних навчальних дисциплін; вказівки щодо виконання та оформлення дисертаційної роботи тощо.</p>
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Аспірантам надається можливість брати участь у програмах національної кредитної мобільності.
Міжнародна кредитна мобільність	Аспірантам надається можливість брати участь у програмах міжнародної кредитної мобільності.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів здійснюється на загальних умовах.

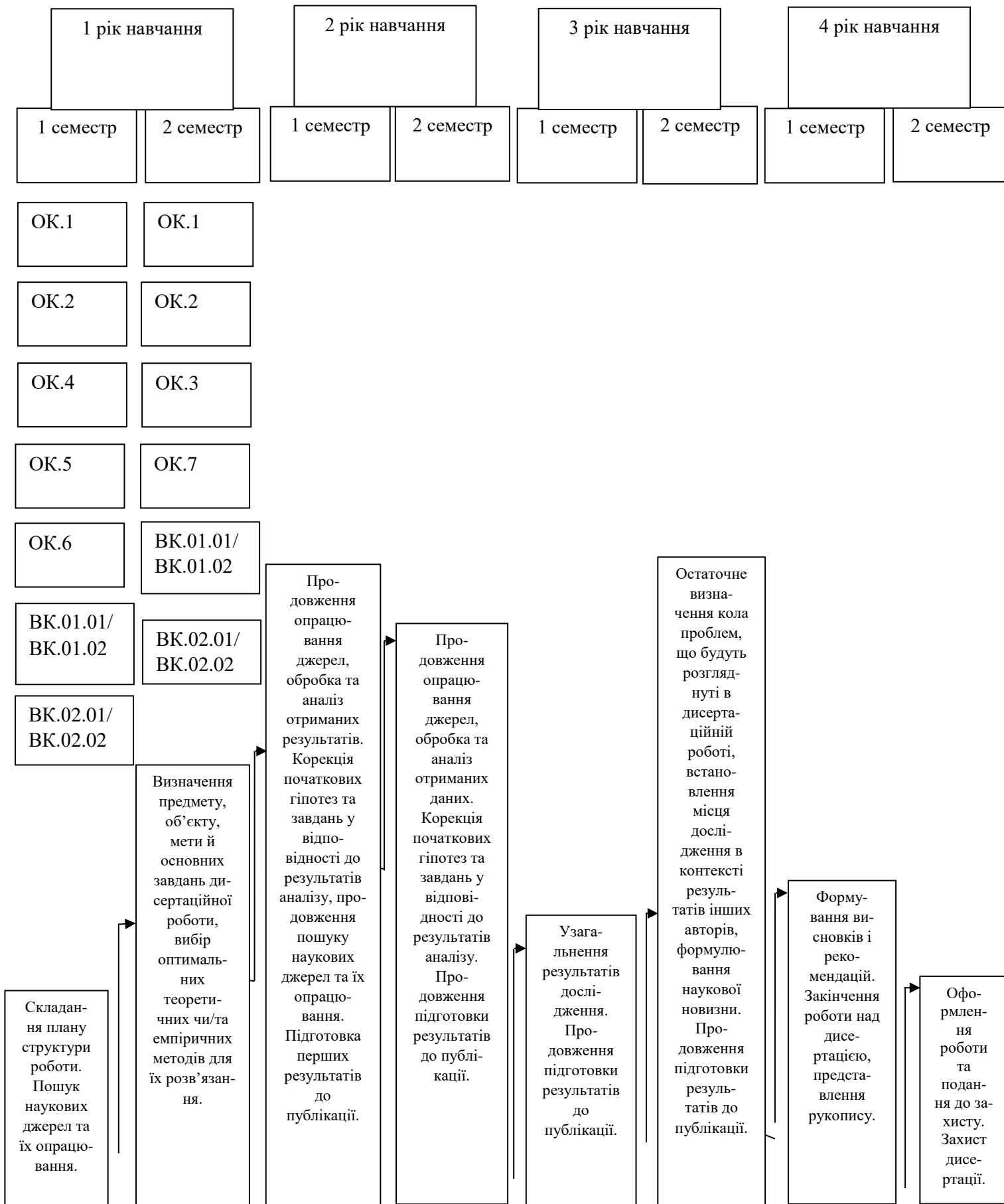
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Освітньо-наукова програма включає обов'язкові компоненти (26 кредитів ECTS) та вибіркові компоненти (14 кредитів ECTS).

2.1. Перелік компонент освітньої програми.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2		4
Обов'язкові компоненти ОП			
OK1	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі	6	Екзамен
OK2	Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	4	Залік, екзамен
OK3	Презентація наукових результатів та управління науковими проектами	3	Залік
OK4	Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять	3	Залік
OK5	Сучасні інформаційні технології	3	Екзамен
OK6	Класичні та новітні соціологічні теорії	4	Залік
OK7	Асистентська практика	3	Залік
	Загальний обсяг обов'язкових компонент	26	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни вільного вибору аспіранта</i>			
ВК.01.01/ ВК.01.02	Методологія та методи збору соціологічної інформації / Теорія та методи вимірювання в соціології	6	Залік, екзамен
ВК.02.01/ ВК.02.02	Соціальні структури та відносини / Соціальні трансформації в Центральній та Східній Європі	6	Залік, екзамен
	Загальний обсяг вибіркових компонент	14	
	ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ	40 кредитів	

2.2. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 054 «Соціологія», враховується виконання програмних вимог як освітньої так і наукової компонент освітньо-наукової програми. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Метою атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія». Атестація передбачає два напрями:

- 1) оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки;
- 2) встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 «Соціологія».

Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання іспитів та заліків за спеціальністю 054 «Соціологія» відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за цією спеціальністю. Перелік теоретичних питань та практичних завдань, що виносяться на іспит, складається на основі освітньої програми затвердженої Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» за даною спеціальністю та відповідає вимогам законодавства.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом прилюдного захисту результатів науково-дослідної роботи, представлених у формі дисертації доктора філософії. На дисертаційну роботу доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і здійснювати їх наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної соціологічної науки. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 054 «Соціологія», завершується присудженням наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія».

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми.

	Загальні компетенції								Фахові компетенції															
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14		
ОК.1	+			+									+											
ОК.2	+					+		+								+				+				
ОК.3	+			+		+			+				+	+										
ОК.4	+			+	+												+			+				
ОК.5							+		+															+
ОК.6	+		+	+					+	+	+		+					+			+	+		
ОК.7	+	+	+	+	+		+	+			+			+		+	+			+	+	+	+	+
ВК.01.01	+			+			+		+			+	+	+	+	+			+					+
ВК.01.01		+		+					+				+	+	+	+		+			+			+
ВК.02.01	+			+			+		+			+	+	+	+									
ВК.02.02	+			+			+		+				+		+		+		+					+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми.

	Програмні результати навчання													
	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8	ПРН9	ПРН10	ПРН11	ПРН12	ПРН13	ПРН14
ОК.1	+	+	+		+	+		+		+				+
ОК.2	+	+	+	+				+			+			+
ОК.3	+			+	+	+	+		+		+	+	+	
ОК.4	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+
ОК.5			+	+	+		+	+	+		+	+	+	
ОК.6	+	+		+	+					+		+		+
ОК.7			+		+		+			+				
ВК.01.01	+		+	+	+			+		+	+	+		
ВК.01.01		+	+		+		+	+	+	+		+		
ВК.02.01	+	+				+								+
ВК.02.02			+		+	+				+			+	+